134203

economie mondială

Editura Porto-Franco

I 134023 CDE03/E16.

Prof. dr. Gheorghe Creţoiu
Prof. dr. Ioan Cristescu
Prof. dr. Virgil Gheorghiţă
Prof. dr. Petre Tănăsie
Prof. dr. Costinel Lazăr
Prof. dr. Aurel Negucioiu
Prof. dr. Gheorghe Postelnicu
Conf. dr. Mihai Chirilă

Economie Mondială

208598
UNIVERSITATEA
BIBLIOTECA 2

Editura Porto-Franco
Galaţi, 2000

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE 5

CAPITOLUL 1 – FORMAREA ŞI EVOLUŢIA ECONOMIEI MONDIALE. 7

1.1. Formarea economiei mondiale - proces complex şi dinamic 8
1.2. Conceptul de economie mondială 17
1.3. Componentele de bază ale economiei mondiale 21
1.3.1. Statele şi economiile naţionale 22
1.3.2. Diviziunea internaţională a muncii 24
1.3.3. Piaţa mondială şi fluxurile economice internaţionale 27
1.3.4. Avantaj absolut şi avantaj relativ. Teorii despre schimbul internaţional 29
1.4. Trăsături şi tendinţe ale economiei mondiale contemporane 37
1.4.1. Eterogenitatea economiei mondiale contemporane 37
1.4.2. Unicitatea şi multipolaritatea economiei mondiale 44
1.4.3. Două procese contradictorii: „fisiunea şi fuziunea" 49
1.4.4. Interdependenţele economice, internaţionalizarea (mondializarea) şi globalizarea 50
1.4.5. Economia mondială ca ştiinţă 57

CAPITOLUL 2 – STRUCTURA ECONOMIEI MONDIALE CONTEMPORANE PE CATEGORII DE ŢĂRI. 59

2.1. Clasificarea ţărilor după potenţialul economic 60
2.2. Clasificarea ţărilor după nivelul de dezvoltare economică. 65

CAPITOLUL 3 – CIRCUITUL ECONOMIC MONDIAL 77

3.1. Fluxurile economice internaţionale şi principalele tendinţe în cadrul circuitului economic mondial. 77
3.2. Comerţul exterior şi trăsăturile sale caracteristice 80
3.3. Formarea şi evoluţia preţurilor internaţionale 86
3.3.1. Tipologia preţurilor internaţionale 88
3.4. Fluxurile internaţionale de capitaluri 89
3.4.1. Fluxurile internaţionale de capitaluri pe termen scurt 90
3.4.2. Fluxurile internaţionale de capitaluri pe termen lung 92
3.4.3. Fluxurile internaţionale de capitaluri pe termen lung fără contraprestaţii 95
3.5. Cooperarea economică internaţională 96

CAPITOLUL 4 – CADRUL INSTITUȚIONAL AL RELAȚIILOR ECONOMICE INTERNAȚIONALE 100
4.1.Bilateralismul și multilateralismul - forma de desfășurare a raporturilor economice 100
4.2.Bilateralismul în economia mondială contemporană 102
4.3.Apariția și extinderea multilateralismului. Rolul organizațiilor internaționale 106

CAPITOLUL 5 – INTEGRAREA ECONOMICĂ INTERNAȚIONALĂ 115
5.1.Conținutul și factorii determinanți ai integrării economice internaționale 115
5.2.Forme de manifestare a procesului integrării economice internaționale ... 119
5.3.Implicații ale procesului integrării economice internaționale 126
5.4.Uniunea europeană 128
5.4.1. Caracteristici și evoluție 129
5.4.2.Piața unică europeană 135
5.4.3.Uniunea economică și monetară 138
5.4.4.Sistemul instituțional și instrumentele financiare ale uniunii europene 143
5.5. Integrarea României în uniunea europeană 147

CAPITOLUL 6 – SOCIETĂȚILE TRANSNAȚIONALE 153
6.1. Conceptul de transnaționalitate 153
6.2. Fluxurile și stocurile investiționale transnaționale 161
6.3. Societățile transnaționale și transferurile de tehnici și tehnologii (TTT) 165
6.4. Piața societăților transnaționale 169
6.5. Băncile transnaționale (B.T.N.) 172
6.6. Transnaționalitatea și integrarea economică 174

CAPITOLUL 7 – RELAȚIILE VALUTARE INTERNAȚIONALE 179
7.1. Valutele, piața valutară și cursul valutar 179
7.2. Convertibilitatea monetară în economia contemporană 188
7.3. Sistemul monetar-valutar internațional și fizionomia sa actuală 193
7.4. Instituții monetar-financiare internaționale 198
7.5. Conținutul și componentele pieței valutar-financiare internaționale 204
7.6. Balanța de plăți externe 211
7.7. Datoria externă 215

CAPITOLUL 8 – INDUSTRIA PE PLAN MONDIAL 220
8.1. Revoluțiile industriale și dezvoltarea industriei 220
8.2. Industria, „inima economiei mondiale" 224
8.3. Structura actuală a industriei 228
8.4. Strategii și politici de dezvoltare a industriei 234
8.5. Tendințe de viitor ale dezvoltării industriei pe plan mondial 239
8.6. Industria și resursele de materii prime 241

CAPITOLUL 9 – AGRICULTURA ŞI ALIMENTAŢIA PE GLOB. 245
9.1. Locul, dinamica şi structura agriculturii pe plan mondial – tendinţe. 245
9.2. Unele tendinţe 247
9.3. Factori de creştere a producţiei şi decalajele dintre agricultura ţărilor dezvoltate şi cea a ţărilor în dezvoltare. 252
9.4. Tendinţe în politicile agrare. 254
9.5. Dimensiunea problemei alimentare pe plan mondial. 256
9.6. Rolul organizaţiilor internaţionale în rezolvarea problemei alimentare 260
9.7. Perspectivele agriculturii mondiale 262

CAPITOLUL 10 – ENERGIA. PROBLEMELE ENERGIEI PE PLAN MONDIAL 265
10.1. Resursele energetice şi creşterea economică 266
10.2. Direcţiile principale ale dezvoltării energetice 271
10.2.1. Starea actuală şi perspectivele petrolului ca sursă de energie. 272
10.2.2. Economia gazelor naturale în energia mondială 276
10.2.3. Revitalizarea cărbunelui ca sursă energetică. Folosirea bitumului drept combustibil. 278
10.2.4. Energia nucleară. 279
10.2.5. Sursele regenerabile de energie 282
10.3. Eficienţa energetică 284
10.4. Cadrul instituţional pentru cooperarea internaţională în domeniul energiei 287

CAPITOLUL 11 – SUBDEZVOLTAREA ŞI IMPLICAŢIILE EI. EVOLUŢIA ŞI UTILIZAREA FORŢEI DE MUNCĂ ÎN „LUMEA A TREIA” 289
11.1. Conceptul de subdezvoltare 289
11.1.1. Anatomia generală a subdezvoltării economice 289
11.1.2. Asimetria creşterii economice mondiale 292
11.1.3. Cum definim subdezvoltarea economică ? 299
11.2. Obstacole în calea dezvoltării 304
11.2.1. Creşterea populaţiei: cauze şi consecinţe 304
11.2.2. Subdezvoltare şi dependenţă. 318

CAPITOLUL 12 – ASISTENŢA FINANCIARĂ PENTRU DEZVOLTARE. PROBLEMA DATORIEI EXTERNE. 327
12.1. Asistenţa financiară externă pentru dezvoltare - pârghie imperios necesară ţărilor în dezvoltare. 327
12.2. Structura fluxurilor financiare către ţările în dezvoltare 329
12.3. Problema datoriei externe a ţărilor în dezvoltare. 334
12.3.1. Cauzele exploziei datoriei externe a ţărilor în dezvoltare şi căi de atenuare sau lichidare a acestor datorii. 336

CAPITOLUL 13 – MEDIUL ŞI DEZVOLTAREA ÎN ECONOMIA MONDIALĂ. ECHILIBRUL ECOLOGIC. 341
13.1. Protecţia mediului – o problemă globală a umanităţii 342
13.2. Combaterea poluării în toate mediile 345
13.2.1. Combaterea poluării atmosferei 345
13.2.2. Combaterea poluării apei. 351
13.2.3. Conservarea resurselor pământului. 354
13.3. Protecţia resurselor naturale vii şi a ecosistemelor 356
13.4. Mediul şi cooperarea internaţională 359

CAPITOLUL 14 – ROMÂNIA ÎN ECONOMIA MONDIALĂ 362
14.1. Locul României în economia mondială 362
14.1.1. Potenţialul economic al României. Concept şi posibilităţi de cuantificare 363
14.1.2. Locul României în economia mondială 364
14.2. Nivelul de dezvoltare a economiei României 370
14.3. Dezvoltarea umană în România 378
14.4. Valoarea decalajelor şi sensul acestora 383

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ 390

ANEXA nr. 1 – Statele membre ale Organizaţiei Naţiunilor Unite 393
ANEXA nr. 2 – Produsul mondial şi indicatorii macroeconomici (1980 – 1997) 395
ANEXA nr. 3 – Ordinea economiilor după produsul naţional brut (PNB) pe locuitor (1996) 397
ANEXA nr. 4 – Indicele dezvoltării umane 402
ANEXA nr. 5 – Clasificarea ţărilor utilizată de Organizaţia Naţiunilor Unite 405
ANEXA nr. 6 – Instituţiile specializate ale ONU 409
ANEXA nr. 7 – Cele mai mari 100 corporaţii transnaţionale (1995) 410

208598
UNIVERSITATEA
BIBLIOTECA